



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 401/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], a maloletého sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpených URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 12CoP/39/2023-2856 z 25. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia (maloletý syn a jeho matka) sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. mája 2025 a doplnenou 26. mája 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na účinný prostriedok nápravy a spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv maloletého sťažovateľa podľa čl. 3 ods. 1 a 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19, čl. 27 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 24 charty napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd okrem iného upravil aj styk maloletého s otcom. Navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania. Zároveň navrhujú, aby ústavný súd odložil právne účinky výroku III napadnutého rozsudku krajského súdu do právoplatnosti jeho rozhodnutia vo veci.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky prebiehalo pred Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 59P/130/2018 konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských prív a povinností rodičov (sťažovateľky a otca

██████████) k maloleťému sťažovateľovi. Rozsudkom zo 16. decembra 2020 okresný súd manželstvo rozviedol, maloleťého sťažovateľa zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky, rozhodol o zastupovaní a správe majetku maloleťého a o povinnosti otca prispievať na jeho výživu, výrokom V upravil styk otca s maloleťým v bežnom roku aj počas sviatkov a prázdnin aj s prenocovaním u otca. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

3. Proti výroku V tohto rozsudku o úprave styku sťažovateľka podala odvolanie, namietajúc, že okresný súd nezohľadnil možnosti a schopnosti otca, no ani schopnosti, zdravotný stav (Aspergerov syndróm, zhoršenie zdravotného stavu po stretnutiach s otcom) či najlepší záujem maloleťého sťažovateľa. Okrem iného navrhovala, aby sa styk uskutočňoval bez prespávania u otca a za jej prítomnosti. Výroky o výživnom a o styku napadol odvolaním aj otec. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu v časti zverenia maloleťého do osobnej starostlivosti sťažovateľky a zmenil v časti o výživnom a o úprave styku otca s maloleťým (výrok III) v bežnom roku aj počas sviatkov a prázdnin bez prenocovania u otca. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

4. Sťažovateľka napadla výrok III napadnutého rozsudku dovolaním z dôvodov podľa § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

II. Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia namietajú arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku, z dôvodu, že krajský súd sa vôbec nezaoberal argumentáciou ani návrhmi na vykonanie dokazovania prednesenými na pojednávaní konanom 25. marca 2025 (na ktorom krajský súd napokon rozhodol), ako aj uvedenými v podaní z 24. marca 2025. Vyjadrenia sťažovateľky sa týkali najmä nesúhlasu iba so stručným oboznámením obsahu rozhovoru sudkýň s maloleťým, ktorý si neprial, aby bol obsah tohto rozhovoru zverejnený, bez umožnenia oboznámiť sa so zvukovou nahrávkou o výsluchu maloleťého (krajský súd sa nijako nevysporiadal s argumentáciou týkajúcou sa požiadavky na hľadanie proporcionality medzi právom maloleťého a právom ostatných účastníkov konania). Sťažovateľka ďalej navrhovala vykonanie dôkazu, znaleckého dokazovania alebo aspoň výsluchu detského lekára so špecializáciou na diagnózy maloleťého sťažovateľa pre spravodlivé zistenie, či bude alebo nebude v jeho najlepšom záujme upraviť styk s prespávaním u otca, resp. aj ďalších dôkazov, osobitne návrh na prehratie videozáznamu, na ktorom maloleťý vyjadruje svoje prianie týkajúce sa spôsobu realizácie styku s otcom. V tejto súvislosti sťažovatelia odkazujú na judikatúru ústavného súdu Českej republiky (I. ÚS 2364/24) a predmetné videozáznamy predkladajú ústavnému súdu. Na tieto návrhy krajský súd nijakým spôsobom nereagoval.

6. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv maloleťého sťažovateľa uvádzajú, že dôsledkom postupu krajského súdu nebola zabezpečená dôsledná ochrana a starostlivosť o maloleťého a nebol zohľadnený ani jeho najlepší záujem.

7. Podľa názoru sťažovateľov dôvody podania ústavnej sťažnosti nenapĺňajú žiadny z dôvodov na podanie dovolania podľa Civilného sporového poriadku, preto nie je možné domáhať sa ochrany ich práv na všeobecnom súde, z čoho vyvodzujú prípustnosť ich ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich označených práv tým, že krajský súd sa v rámci napadnutého rozsudku nevysporiadal s relevantnými argumentmi ani návrhmi na vykonanie dokazovania, čo má za následok jeho nedostatočné odôvodnenia a arbitrárnosť. Z prednesenej argumentácie je zrejmé, že ústavná sťažnosť smeruje iba proti výroku III napadnutého rozsudku.

9. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľka podala proti výroku III napadnutého rozsudku dovolanie. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovatelia považujú napadnutý rozsudok za nedostatočne odôvodnený a arbitrárny, keďže krajský súd nereagoval na argumentáciu sťažovateľky v odvolacom konaní ani na jej návrhy na vykonanie dokazovania.

11. Bez potreby detailnejšieho vysporiadavania sa s námietkami sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že tento nosný dôvod podanej ústavnej sťažnosti zodpovedá dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* [odmietnutia spravodlivosti;

uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017 (porov. I. ÚS 337/2024).

12. Ústavný súd už v uznesení č. k. IV. ÚS 404/2022-14 zo 6. septembra 2022, ktoré bolo uverejnené aj Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 84/2022, jasne vyslovil, že sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvárajú stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Vzhľadom na to, že právomoc najvyššieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné. O ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, bude najprv rozhodovať najvyšší súd. Ústavná sťažnosť je prípustná až vtedy, ak sa sťažovatelia nemôžu reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené.

13. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, sťažovatelia majú pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti napadnutému rozhodnutiu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, je možné ich potom uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (tento princíp sa premietol i do § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde).

14. Uvedené závery ústavného súdu vyjadrené v zbierkovom rozhodnutí sa premietli aj do rozhodovacej činnosti týkajúcej sa konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých (napr. II. ÚS 212/2024, IV. ÚS 325/2023).

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa zásady *ratio temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

16. Pretože dovolanie proti napadnutému rozsudku podala len sťažovateľka, vo vzťahu k sťažovateľovi je ústavnú sťažnosť potrebné odmietnuť ako neprípustnú z dôvodu nevyčerpania právnych prostriedkov, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv a slobôd [§ 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. Z tohto dôvodu ústavný súd považoval za bezpredmetné odstraňovanie konfliktu záujmov medzi sťažovateľkou (zákonný zástupca) a sťažovateľom (maloleté dieťa) ustanovením kolízneho opatrovníka sťažovateľovi.

17. Nad rámec uvedeného vzhľadom na charakter argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti popisujúcej aj skutkové okolnosti prejednávanej veci v spojení so zaslaním videozáznamov o prejavoch vôle maloletého ako príloh ústavnej sťažnosti ústavný súd považuje za vhodné

pripomenúť fakt, že nie je skutkovým súdom, resp. ani súdom tretej či štvrtej inštancie, ktorý by preskúmaval skutkové a právne závery všeobecných súdov.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci (vrátane návrhu na odklad vykonateľnosti výroku III napadnutého rozsudku krajského súdu podľa § 129 zákona o ústavnom súde) stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu